

یادداشت آبان ماه

کشور ما در نقطه ای از جهان قرار گرفته است که ریزش های جوی در آن حدوداً ۱/۳ میانگین جهانی است و به همین علت در گروه کشورهای خشک دنیا طبقه بندی می شود. کمی بارش و پراکنش نامناسب و وقوع خشکسالی ها از مهمترین خصوصیات اقلیمی کشور ما و مناطق نظیر آن می باشد در این شرایط بهره برداری نامناسب از منابع تولید عواقب نامطلوبی در پی خواهد داشت. متأسفانه در حال حاضر به علت بهره برداری نادرست از منابع، از ۶۰۰ دشت کشور بیش از ۱۲۰ دشت به علت برداشت بی رویه از آبهای زیرزمینی با بیلان منفی روبرو می باشد و در بعضی از این دشتهای، از نظر آبی حالت بحرانی دارند وجود شرایط اقلیمی مذکور، ریسک تولید را در کشور افزایش می دهد. در چنین وضعیتی نقش مدیریت در افزایش تولید و پایداری آن بیش از پیش نمایان میگردد.

با توجه به اینکه یکی از عوامل محدود کننده توسعه کشاورزی در کشور، میزان آب قابل دسترس است و ذخایر آب نیز تابعی از میزان نزولات جوی می باشد بنابراین فعالیت کشاورزی در شرایط اقلیمی کشور ما شکننده و آسیب پذیر میباشد. شرایط اقلیمی مذکور زراعت آبی، بویژه تولیدات کشاورزی دیم را نیز که وابسته به نزولات جوی است، به طور چشم گیری با ریسک پذیری همراه می نماید.

علی رغم تلاش های صورت گرفته در سالهای اخیر بویژه در امر حفاظت و احیاء پوشش های گیاهی، توسعه عملیات آبخیزداری، تغذیه سفره های زیرزمینی، احداث سد و بندهای ذخیره آب، افزایش راندمان آبیاری، این مهم هنوز هم به عنوان عامل اصلی بحران و محدود کننده گسترش کشاورزی و تولید به شمار می رود که امید است با توجه ویژه به بخش کشاورزی در برنامه پنجم و تنظیم الگوی کشت مناسب، با بهره برداری پایدار از منابع پایه خصوصاً آب زمینه بهبود را فراهم نمود.

تجزیه و تحلیل آمار طولانی مدت بارندگی کشور نشان می دهد که ضریب تغییرات بارش های سالانه و فصلی در اکثر مناطق کشور بالا می باشد بگونه ای که در سال آبی جاری تا نیمه آبان ماه، ۹ استان کشور بدون بارندگی بوده و یا زیر ۵ میلی متر بارندگی داشته اند و ۲۰ استان کشور در مقایسه با آمار بلند مدت با کاهش بارندگی مواجه بودند و تنها ۴ استان میزان بارندگی آنها در سال آبی جاری بیش از میانگین بلند مدت بوده است. این مهم، لزوم دستیابی به یک استراتژی موثر برای دستیابی به تولید پایدار محصولات زراعی و باغی در اقالیم مختلف کشور را در شرایط پرنوسان سالانه طلب می کند.

متأسفانه در سالهایی که کشور با خشکسالی مواجه می شود مهمترین محصول استراتژیک کشور یعنی گندم به علت گستردگی عرصه های تولید بیشترین خسارت را متحمل میگردد. لذا ضروری است برای جلوگیری از کاهش تولید، پارامترهای مدیریت کشت گندم خصوصاً رعایت تاریخ کاشت و کشت بموقع مورد دقت و توجه جدی قرار گیرد تا ضمن حداکثر استفاده از بارندگی های فصلی از کاهش تولید ناشی از تاخیر کشت جلوگیری به عمل آید